

plánovány, zisk pro akcionáře často nelze nalézt nebo je významným způsobem nižší, než jaký je jim původně slibován.

Základní otázkou každého manažera ve vysoké funkci, každého člena statutárního orgánu, každého vlastníka, který je postaven před rozhodnutí, zda fúzi podpořit nebo nikoli, by tedy mělo být, zda ekonomické argumenty předkládané na podporu fúze či akvizice jsou opravdu vytvořeny na základě ryze ekonomických předpokladů, faktů a propočtů a zda neobsahují příliš mnoho přání a nepodložených odhadů.

Otázka, zda jsou fúze a akvizice z národohospodářského pohledu užitečné, je irele-

vantní. Jde o obchod s aktivy určitého typu. Čím více možností a prostoru k tomu, aby se lidé a obchodní společnosti chovali racionálně a podle svých potřeb, přání a rozhodnutí, tím bude ekonomika lépe a efektivněji fungovat. Proto jsou fúze a akvizice potřebné stejně jako burzy, mezibankovní peněžní trh, investiční bankovnictví nebo třeba hypermarkety.

Můžeme proklínat fúze, nepřátelská převzetí či spekulanty, ale ve skutečnosti jsou všechny tyto jevy a činnosti součástí reálné a funkční ekonomiky jako to, že miliony lidí nastoupí každý všední den na svá pracoviště a vytvářejí nové hodnoty. Smrčkovu knihu bychom měli pozorně číst.

AKTUÁLNÍ POHLED NA FINANČNÍ POTENCIÁL ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH DOMÁCNOSTÍ

Diana Bílková, Vysoká škola ekonomická v Praze

Bartošová, J. Finanční potenciál domácností – kvantitativní metody a analýzy.
Praha : Professional Publishing, 2013. 264 stran. ISBN 978-80-7431-107-9.

Ve všech vyspělých zemích světa vychází zájem ekonomů o příjmy domácností především ze snahy o objektivní řešení problematiky v oblasti životní úrovně obyvatelstva. Příjmových modelů můžeme využít při hodnocení životní úrovně obyvatelstva a při mezioblastním či mezinárodním srovnávání životní úrovně obyvatelstva (v oblasti statistického hodnocení životní úrovně se orientujeme převážně na měřitelné složky životní úrovně a životní úroveň obyvatelstva je takto potom vymezována jako stupeň uspokojování životních potřeb tohoto obyvatelstva včetně souhrnu podmínek, za kterých k uspokojování uvedených potřeb obyvatelstva dochází). Znalost rozdělení příjmů domácností a jeho

porovnávání z nejružnějších sociálně-ekonomických a časově-prostorových hledisek představuje podmínku hodnocení životní úrovně obyvatelstva, úrovně sociálního zabezpečení a sociální spravedlnosti při rozdělování materiálních hodnot, které vyprodukovala společnost. Rovněž z hlediska korektní evalvacce příjmové stránky životní úrovně obyvatelstva a správného rozhodování z hlediska opatření v této oblasti je nezbytné znát úplné rozdělení příjmů domácností, neboli znát obsazení ve všech příjmových skupinách. Znalosti příjmových rozdělení představují možnost pro hodnocení životní úrovně všech obyvatel státu dohromady, ale i srovnání životní úrovně příslušníků nejružnějších společenských skupin

i společenských menšin, příslušníků různých národností žijících v daném státě nebo i obyvatel různých regionů.

Znalostí rozdělení příjmů domácností můžeme využít i nepřímo k dalším účelům. Jde o zdokonalení postupů při výběrovém zjišťování dalších proměnných, které jsou silně korelovány s příjmy. Příkladem takovýchto proměnných mohou být výdaje domácností, jejich vybavenost, využití času, nákupní úmysly či postoje při různých sociologických průzkumech.

Autorka monografie, která dlouhodobě působí na Fakultě managementu Vysoké školy ekonomické v Praze se sídlem v Jindřichově Hradci, zúročila své vědecké poznatky a zkušenosti k napsání vědecké monografie, která je určena především vědeckým pracovníkům a analytikům v oblasti společenských věd, v sociálním, ekonomickém a demografickém výzkumu, ale i studentům. Monografie vznikla jako součást vědecko-výzkumného projektu GAČR 402/09/0515 „Analýza a modelování finančního potenciálu českých a slovenských domácností“ jehož byla autorka této monografie řešitelkou.

Text monografie je rozvržen do čtyř hlavních kapitol, jimž předchází kratší úvod a za nimiž následuje závěrečné shrnutí. Připojen je soubor příloh a věcný rejstřík.

První kapitola této monografie popisuje soubor dat, na jejichž základě byly provedeny veškeré kalkulace. Výklad je zde soustředěn na statistické šetření příjmů domácností EU-SILC (European Union Statistics on Income and Living Conditions), jehož účelem je získat reprezentativní údaje o příjmech domácností, způsobu, kvalitě a finanční náročnosti jejich bydlení, vybavenosti předměty dlouhodobé spotřeby a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnosti. Další výklad pojednává o výběrovém šetření, které autorka použila jako základ při zkoumání výdajové struktury domácností a které nese název Statistika rodinných účtů.

Hodnocení úrovně, diferenciací, nerovnoměrnosti distribuce, popř. nedostatečnosti finančního potenciálu je ovlivněno volbou škály (měřítka), ve které jsou hodnoty příjmů zobrazovány, a proto druhá kapitola objasňuje odlišnosti mezi různými použitelnými škálami pro provádění analýz. Další výklad je zde zaměřen na indikátory nerovnosti a nerovnoměrnosti distribuce, indikátory chudoby a blahobytu, aj. Výklad je zde doplněn do důsledku propracovanými vzorci a rovnicemi a velmi názornými tabulkami s grafy.

Třetí kapitola je zaměřena na vlastní modelování finančního potenciálu domácnosti a lze ji tak považovat za stěžejní část celé studie. V této kapitole se čtenář může seznámit jednak s neparametrickými modely distribuce, kdy výklad je soustředěn zejména na jádrový odhad hustoty, a jednak s parametrickými modely distribuce s důrazem na modelování pomocí konečných směsí hustot. Autorka zde prezentuje průřezovou studii příjmů v České republice prostřednictvím jednorozměrné směsi hustot s různým počtem složek směsi, dále longitudinální studii příjmů v České republice pomocí vícerozměrné směsi hustot pro zachycení dynamické stránky příjmů. Výklad zde dále pojednává o neparametrických modelech závislosti, opět s důrazem na jádrový odhad regresní funkce, a o parametrických modelech závislosti. Autorka zde s naprostou přesností doprovází svůj výklad celou řadou bezchybných rovnic a vzorců. Součástí jsou i perfektně propracované a názorné grafy a tabulky.

Jako čtvrtá je zařazena kapitola o strukturovanosti a dimenzionalitě datového prostoru. Autorka zde klade důraz na separaci a klasifikaci objektů prostřednictvím shlukové analýzy. Následuje výklad, který se zaměřuje na transformaci proměnných sloužící pro zjednodušení multidimenzionálního vektorového prostoru napozorovaných proměnných, kdy je vhodné zobrazit tento prostor do prostoru s nižší dimenzí a pracovat s menším počtem proměnných, které jsou tvořeny

lineárními kombinacemi výchozích proměnných. Autorka se zde zabývá metodami, které lze k tomuto účelu použít: metoda hlavních komponent, faktorová analýza a kanonická korelační analýza.

Publikace odráží velice složitou a dynamickou problematiku, ale jako celek působí velmi kompaktním dojmem. Prezentovaný výčet dílčích témat dokazuje, že jde o velmi obsáhlou oblast. Publikace je zpracována velmi přehledně, má svoji logickou strukturu a lze konstatovat, že rozsah jednotlivých dílčích částí je vyvážený. Text je přehledně strukturován a s velikou pečlivostí opatřen odkazy na zdrojovou a související literaturu. Výklad je názorný a srozumitelný. Způsob výkladu a logické návaznosti napomáhají tomu, aby čtenář lépe pochopil danou problematiku. Text, tabulky a grafy jsou výborně provázány, vzájemně se doplňují a dohromady tvoří kvalitně poskládaný celek. K dobré orientaci v obsahu publikace významným způsobem poslouží věcný rejstřík a abecedně uspořádaný a velmi bohatý seznam použité literatury, ze které autorka během svého výzkumu čerpala. Pečlivě vedené poznámky pod čarou slouží k dovysvětlení některých pojmů a upřesnění řady důležitých faktů.

Publikace je velmi originální, je pojata komplexně, její velký přínos lze spatřovat ve skutečnosti, že propojuje problematiku

příjmových rozdělení českých a slovenských domácností s otázkami jejich výdajové struktury.

Lze konstatovat, že svým metodickým přístupem, stejně tak jako výkladem a zjištěnými závěry má vydání této monografie všechny předpoklady být nepochybně přínosem nejen pro badatele a studenty v oblasti příjmových rozdělení a výdajové struktury domácností, ale i pro širší ekonomickou obec. Čtenáři z praxe zde naleznou nejen doplnění svých znalostí z ekonomické oblasti s možností aplikace počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky, ale i celou řadu návodů, metod a postupů, jak přistupovat k řešení souvisejících problémů.

Jedná se o otevřenou a stále aktuální disciplínu umožňující aplikaci postupů teorie pravděpodobnosti a matematické statistiky, ale rovněž i metod regresní a korelační analýzy. V tomto duchu autorka svoji práci rovněž pojala. Výklad je naprosto bezchybný, a to včetně matematicky náročnějších pasáží. Recenzovaná publikace věnovaná této problematice se proto může stát východiskem pro zvýšení zájmu o tuto problematiku v současném českém prostředí a podnítit intenzivnější výzkum v této oblasti, který podpoří vznik následných originálních publikací. Nezbývá, než publikaci popřát hodně úspěchů!